Adile NAŞİT

TÜRKÇE

1. ÜNİTE

SÖZCÜKTE ANLAM

7. Sınıf

KAZANIMLAR

T.7.3. OKUMA

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.7.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

T.7.3.8. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

isem yayıncılık

SÖZCÜKTE ANLAM

- Gerçek Anlam
- Mecaz Anlam
- Terim Anlam
- Somut Anlam
- Soyut Anlam
- Çok Anlamlılık

ÇOK ANLAMLILIK

Sözcüklerin cümlede farklı anlamları ifade edecek şekilde kullanılmasıdır. Sözcüğün hangi anlamda kullanıldığı cümledeki bağlama göre belirlenir. Sözcüğün cümlede gerçek, mecaz, terim, vb. anlam özellikleriyle kullanıldığına değil cümleye hangi anlamı verdiğine bakılmalıdır.
Örneğin "gitmek" sözcüğünün kullanıldığı cümleleri inceleyelim:

- Bahar *gitti*, yaz geldi. *(Geçmek)*
- Maaşın yarısından fazlası kiraya *gidiyor*. *(Tüketilmek, harcanmak)*
- Bu kıyafet sana çok *gitti*. *(Yakışmak)*
- Böyle *giderse* sınavı biraz zor kazanır. *(Sürmek, devam etmek)*
- Bu tek yön yol nereye *gider*? *(Çıkmak, ulaşmak)*

DİKKAT

Sözcüklerin zıt anlamlı olması için her ikisinin de gerçek veya mecaz anlamda kullanılmaları gerekir. Biri gerçek anlamda diğeri mecaz anlamda kullanılırsa sözcükler birbirinin zıddı olsa dahi cümlede kullanıldıkları anlam gereği zıt anlam ilişkisi oluşturmazlar.

ÖRNEK

Örneğin "aydınlık" ve "karanlık" sözcükleri birbirinin zıddıdır. Ancak aşağıdaki cümleleri inceleyelim:

- Bu oda ders çalışmak için çok ***karanlık***. (Gerçek anlam)
- Gençler ülkemizin ***aydınlık*** geleceğidir. (Mecaz anlam)

Sözcükler birbirinin zıddı olsa da bu cümlelerdeki kullanımları ile zıt anlam ilişkisine sahip olmazlar.

DİKKAT

Sözcüklerin zıt anlamlı olması için her ikisinin de gerçek veya mecaz anlamda kullanılmaları gerekir. Biri gerçek anlamda diğeri mecaz anlamda kullanılırsa sözcükler birbirinin zıddı olsa dahi cümlede kullanıldıkları anlam gereği zıt anlam ilişkisi oluşturmazlar.

ÖRNEK

Örneğin "kırılmak" sözcüğünü inceleyelim:

- *Sandalyenin ayağı **kırıldı**. (Gerçek anlam)*
- *Bu söylediklerine çok **kırıldı**. (Mecaz anlam)*

Sözcükler farklı anlamlarda kullanıldıkları için sesteş gibi görünse de mecaz anlamda kullanıldığı için sesteş değildirler.

Ayrıca insan isimleri ve üzerinde düzeltme işareti (^) bulunan sözcükler sesteş olmazlar.

- *Yeni gelen arkadaşın ismi **Gül**. / Anneme bir adet **gül** aldım. ("Gül" sözcükleri sesteş değildir.)*
- *Lapa lapa **kar** yağıyor. / Son satışından **kâr** edemedi. ("Kar" ve "kâr" sözcükleri sesteş değildir)*

ETKİNLİK 1

S	K	A	Y	G	I		H	O	R		G
I	O	T		Ü		V	E	C	İ		E
Ğ	Y	A	A	L	Ç	A	K		S	O	N
	Ö	N		D	U	N	İ				Ç
A	N	I		Ü	L		M	E	L	E	K
Ç	U	K	U	R		S	E	V	İ	Y	E
I	C			Ü	T	Ü			T		

A

Aşağıdaki sözcüklerden hangilerinin zıt anlamlıları bulmacada yoktur, işaretleyiniz.

tümsek *tok* *arka* *derin*

yüksek *erken* *ilk* *aydınlık* *ağır*

B

Aşağıdaki sözcüklerden hangilerinin eş anlamlıları bulmacada yoktur, işaretleyiniz.

sahit *sonuç* *düzey* *birey*

özdeyiş *komedi* *doktor* *nazik* *endişe*

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini ilgili kutucuğa işaretleyiniz.

	CÜMLELER	Gerçek	Mecaz	Terim
1.	Aydan'ın çok sevimli iki kedisi var.			
2.	Kıyafetleri öyle kirli ki hiçbir deterjan fayda etmedi.			
3.	Ordunun sağ kanadı biraz zorlanmaya başladı.			
4.	Çocukluğumdan beri masallar bana daha renkli gelir.			
5.	Senin bu güzel mutfak parçalarının kırılmasına izin vermem.			

1.

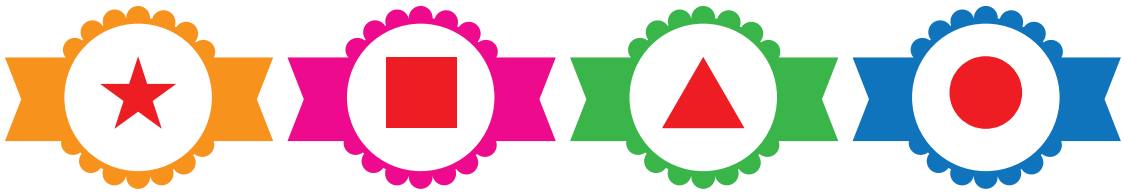

Vücut ve nesnelerin ısısı artmak | *Zarara, kötülüğe uğramak* | *Dile getirmek, anlatmak* | *Çok üzülmek*

Yukarıda verilen görsellerde "yanmak" sözcüğünün bazı anlamları simgelerle verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisini kütüphaneye gitmek isteyen bir öğrenci söylemiş olabilir?

A) Bu sıralarda birine yüreğimi dökmek için yanıyorum.

B) Kızcağız, günlerce ateşler içinde yandı.

C) Babam bu olanları soracak olursa yandığımızın resmidir.

D) Bu yaz da ailemin yanına gidemeyeceğim için yanıyorum.

2. Aşağıdaki metinde altı çizili sözcüklerle ilgili yapılan açıklama doğru ise "D", yanlış ise "Y" harfi konacaktır. Yapılan her doğru işaretleme için 10 puan verilecektir.

(I) Doğada bulunan bazı elementler biz insanlar için çok değerliyken bazılarının parasal <u>değeri</u>, altına göre çok daha az. (II) Altının da kendi başına topraktaki diğer elementlerden hiçbir <u>farkı</u> yoktur. (III) Ona değer yükleyen biz insanlarız. Elbette demirin değil de altının bu kadar <u>değerli</u> kabul edilmesinin arkasında bir hikâye var. (IV) Evrende var olan diğer tüm elementler gibi altın da yıldızlarda ortaya çıktı. Dünyamızdaki altın da iki <u>nötron</u> yıldızının çarpışmasıyla ortaya çıktı. Dünya'yı ve Güneş Sistemi'ni oluşturacak olan madde çorbasının içinde de bol miktarda altın vardır.

1	(D)	*I numaralı cümlede altı çizili sözcük ilk anlamında kullanılmıştır.*
2	(D)	*II numaralı cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı "ayrım"dır.*
3	(Y)	*III numaralı cümledeki altı çizili sözcüğün zıt anlamlısı "kıymetsiz"dir.*
4	(D)	*IV numaralı cümledeki altı çizili sözcük terim anlamda kullanılmıştır.*

Buna göre Özlem, bu etkinlik kâğıdından kaç puan almıştır?

A) 40 B) 30 C) 20 D) 10

3 - 5. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Uçaklar nasıl uçar? İtiraf edeyim, çok ciddi bir uçuş korkusuna sahibim. Ancak uçakları ve diğer uçan bütün araçları çok seviyorum. Her ne kadar korksam da mecburen uçağa bindiğimde yaşadığım heyecan ve mutluluğu tarif edemem. Şimdi sorunun yanıtına gelelim. Uçakların uçmasının nedeni, aslında çok anlaşılır bir fizik kuralına dayanıyor. Öncelikle bir uçağın uçabilmesi için ileri doğru hareket etmesi şart. Uçağın motoru bu hareketi yapmasını sağlıyor. Pervaneler döndükçe havayı uçağın ilerleme yönünün aksine doğru itiyor ve uçak da böylece hareket ediyor. Uçağın havalanması için belirli bir hıza erişmesi gerektiğini biliyorsunuz. Uçak pistte yol alırken kanatlarının altından ve üstünden hava geçiyor. Kanat yere paralel olduğu sürece kanadın altından ve üstünden geçen havanın basıncı eşit düzeyde oluyor. Bu yüzden de herhangi bir kaldırma kuvveti oluşmuyor. Ancak uçak yeterli hıza ulaştığında pilot uçağın kuyruk bölümünde yer alan ve uçağın burnunun yükselip alçalmasını sağlayan küçük bir kanatçığı harekete geçiriyor. Kanatçık da aslında kuşların kanatlarına benzer mantıkla çalışıyor. Kanatçığın ucu havaya kaldırıldığında yüzeyinden geçen havanın basıncı arttığı için ters yönde bir güç oluşuyor. Bu güç, uçağın kuyruk kısmını yere doğru bastırıyor. Kaldıraç etkisiyle uçağın burnu da yukarı kalkıyor. Böylece uçak havalanmış oluyor. Bazı insanlar kocaman yolcu uçaklarının nasıl uçabildiklerine bir türlü akıl erdiremediklerinden dert yanıyorlar. Yeterince güçlü bir motoru ve uygun büyüklükte kanatları olan her şey uçabilir.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "alçalmak" sözcüğü metindeki anlamıyla kullanılmıştır?

A) Kış geldikçe bulutlar alçalıp kendini gri gri göstermeye başladı.

B) İnsan yaşlandıkça boyu da alçalıyor.

C) Kendini savunurken kurduğu cümlelerde bu kadar alçalacağını düşünmemiştim.

D) Gözümde daha fazla alçalmadan sus.

4. Bu metinde altı çizili cümlede hangi sözcük gerçek anlamından tamamen uzaklaşmıştır?

A) kocaman B) yanıyorlar C) büyüklükte D) kanatları

5. Bu metinde geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisi terim anlamlıdır?

A) paralel B) basınç C) pist D) fizik

6.

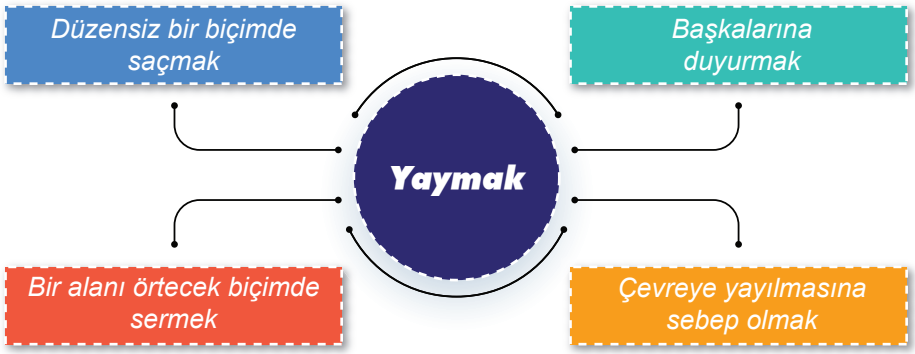

"Yaymak" **sözcüğü hangi seçenekte yukarıdaki anlamlarından biriyle kullanılmamıştır?**

A) Yazarın ünü, Avrupa'ya kadar yayıldı.

B) Yıldızların yaydığı ışıklar âdeta gece feneri gibi her yeri aydınlatıyordu.

C) Kadın, uzaktan gelen misafirleri için yere döşek yaydı.

D) Sivrisinekler, hastalığı tüm memlekete yaydı.

7.

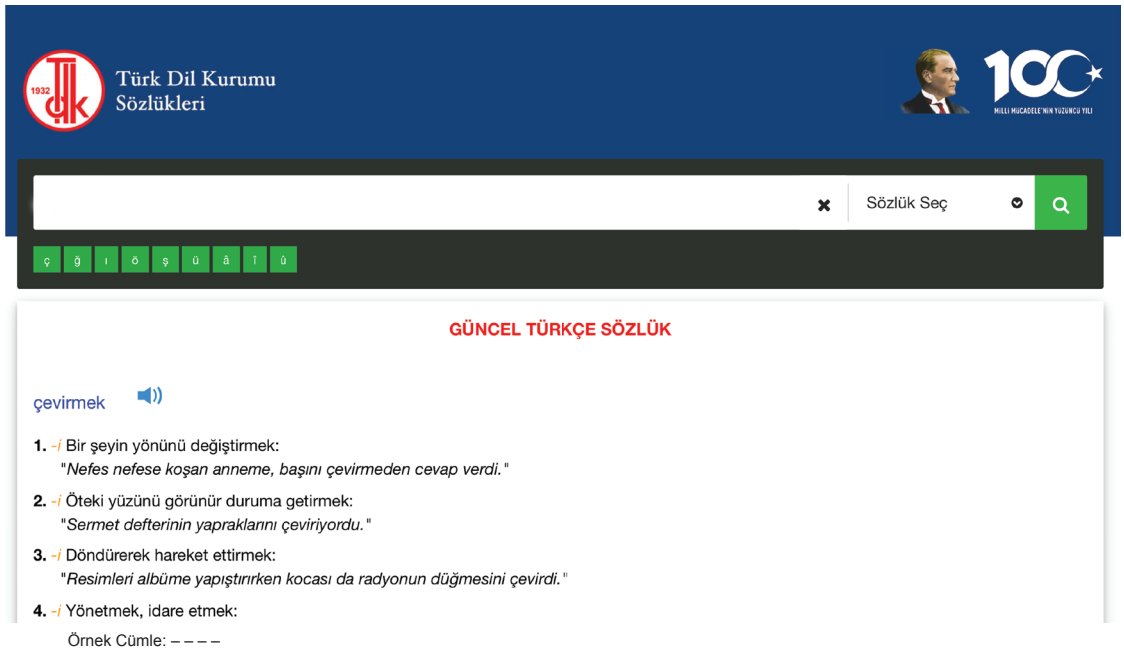

Yukarıda "çevirmek" sözcüğünün anlamları örnekleriyle verilmiştir.

Buna göre, boş bırakılan yere aşağıdaki hangi örnek cümle getirilmelidir?

A) Çocuk babasının yolladığı parayı çevirmiş.

B) Lafı yine istediği yere çevirdi.

C) Annesi hasta olan küçük kız, bütün evi kendi çeviriyordu.

D) Yatmadan önce askıdaki çamaşırları çevirdi.

8.

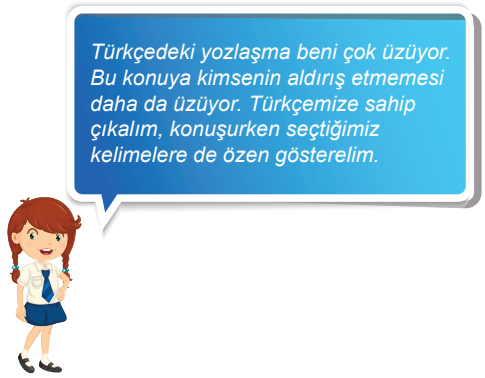

Böyle düşünen biri, aşağıdaki cümlelerden hangisini kurmuş olamaz?

A) Ali'nin çabasına her zaman hayran kalmışımdır.

B) Bu seviyeye gelebilmek için sabah akşam çok çalışmış.

C) Kazada arabanın hava yastığı açılmadığı için adam ağır yaralanmış.

D) Hayatta her şeyin alternatifi vardır, unutma!

9.

- Artık kardeşine koltuk çıkarsın.
- Arya, trafiğe kalmamak için erkenden evden çıktı.
- Öğretmen çıkar çıkmaz tüm ailesini hediyelere boğdu.
- Bu bez parçasından bir elbise çıkar diye düşünüyorum.

"Çıkmak" **sözcüğü bu cümlelerde aşağıdaki anlamlarından hangisiyle kullanılmamıştır?**

A) Yeterli ölçüde olmak

B) Bir yerden başka bir yere varmak, gitmek

C) Bir eğitim kurumunda yetişmek

D) Sağlamak, meydana gelmek

10.

I. Yokuşu çıkarken arabanın motoru boğuldu.

II. Gül kurusu rengi salonu boğdu.

III. Temmuzun başı olmasına rağmen sıcaktan boğulduk.

IV. Çocuk civcivi severken az kalsın boğuyordu.

V. Uzun zamandır görmediği babasını öpücüklere boğdu.

"Boğmak" **sözcüğü yukarıdaki cümlelerde kaç farklı anlamda kullanılmıştır?**

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

11. Çiğdem Öğretmen, öğrencilerinin "ısınmak" sözcüğünü temel anlama gelecek şekilde cümle içinde kullanmalarını istemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu öğrencilerin söyleyeceği cümlelerden biri olabilir?

A) Bu kış çok çetin geçiyor, evde bir türlü ısınamıyoruz.

B) Ona karşı bir türlü içim ısınmadı.

C) Birbirlerini görür görmez kanları ısındı.

D) Yeni taşındığı mahalleye kısa zamanda ısındı.

İSEM YAYINCILIK

12. Balkanlardan göçen aile, bu topraklara yerleşmeden (bir yerde yaşamaya başlamak) önce bu topraklarda kimse yaşamıyormuş. Gel zaman git zaman en çok göç alan toprak hâline gelmiş yerleştikleri topraklar. Bununla birlikte kültür alışverişi (ilişki kurmak) de kaçınılmaz olmuş. Nitekim geldiği topraklar da hatıralarından hiç çıkmamış. (kıymeti sonradan anlaşılmak) Ancak yeni yurtlarına (diyar) alışmak için ellerinden gelen tüm çabayı sarf etmişler.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisinin anlamı yay ayraç içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV

13. I. Her gördüğü mağazanın önünde duruyordu.
II. Dünden beri aralıksız yağan yağmur bugün durdu.
III. Büyükbaban duruyor mu?
IV. Orhun kitabeleri hâlâ duruyor.

"Durmak" **sözcüğü numaralanmış cümlelerin hangisinde** "yaşamak" **anlamında kullanılmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV

14. Önümüzdeki yıl eğitim sisteminde önemli bir değişiklik olacağı haberi geldi Millî Eğitim Bakanlığından. Hepimiz şaşkına döndük. 5+3, 4+4 derken önümüzdeki yıl 9–1 programına geçeceğiz. Vallahi biz de anlamadık 9–1 ne demek. Hepsinin toplamı 8 ediyor ama eksili programı kafamda bir yere oturtamadım doğrusu. Yarın bir bilgilendirme toplantısı yapılacak. Biz de aydınlanmayı bekliyoruz.

Bu parçayla ilgili olarak,

I. "önemli" sözcüğü temel anlamda kullanılmıştır.
II. "geçeceğiz" sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır.
III. "oturtamadım" sözcüğü temel anlamda kullanılmıştır.
IV. "aydınlanmayı" sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) II ve III
C) I ve IV D) III ve IV

İSEM YAYINCILIK

15. Bilim, sanat, spor ya da meslekle ilgili özel bir kavramı karşılayan sözcüklere “terim anlam” denir.

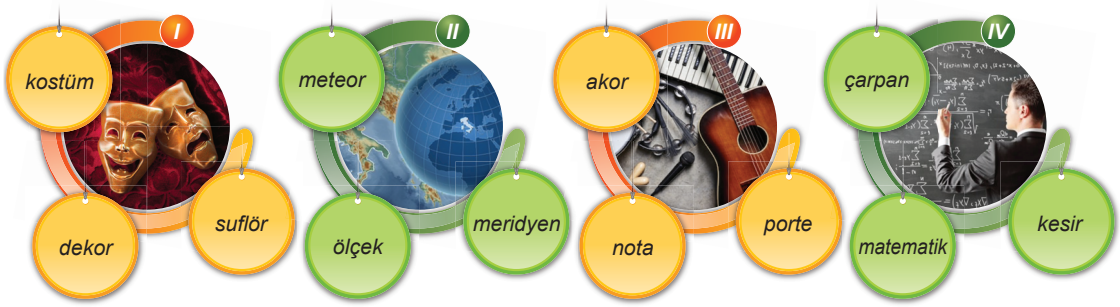

Buna göre numaralanmış hangi görselde yer alan sözcük terim anlamda kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV

16. Çocuk eğitiminde uyulması gereken bazı kurallar vardır. Çocuklar öğüt duymaktan ziyade, kendisine model olabilecek örneğe ihtiyaç duyarlar. Çocuklara ne düşünecekleri değil, nasıl düşünecekleri öğretilmelidir. Çocuklarımızı kişilik sahibi yapabilmek için onların düşüncelerini, isteklerini ve inandıklarını keşfetmelerine izin verin. Çocuğunuza verebileceğiniz en büyük hediye, ilgi ve zamandır. Çocuklarınızla duygu ve ihtiyaçları hakkında konuşun. Onları, tüm duygularınızla dinleyin ve onlara değer verdiğinizi beden dilinizle hissettirin. Çocuğunuzun problemlerini kendi kendine çözmesine fırsat verin, çözemediği vakit devreye girin. Onları yönetmek yerine onlara eşlik etmeyi bilin kısacası çocuğunuzun kendisi olmasına fırsat verin.

Anlamları verilen sözcükleri metinde bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

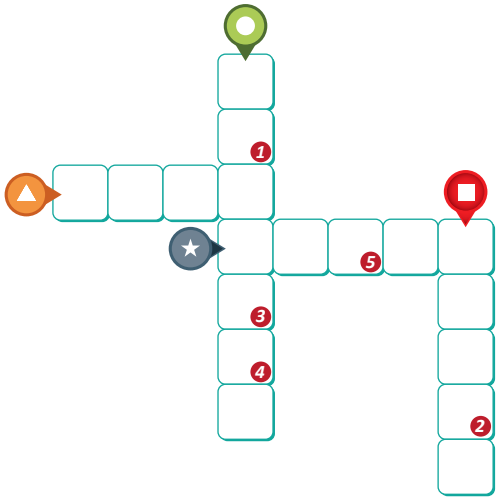

Bir düşünceye yön veren ilke

Gereksinim

Bir şeye duyulan arzu, talep

Birine yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat

ANAHTAR SÖZCÜK

1 2 3 4 5

Numaralanmış kutularda yer alan harfler “ANAHTAR SÖZCÜK” bölümüne yerleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi oluşur?

A) YATAK B) HAYAT C) KURAK D) HASAT

1. Varlıkların sayılabilen, ölçülebilen özelliklerini anlatan sözcüklere "nicel anlam" denir. "İki sokak yukarıda oturuyormuş." cümlesinde altı çizili sözcük sayılabildiği için nicel anlamda kullanılmıştır.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde nicel anlamlı sözcük kullanılmamıştır?

A) Seyahate çıkarken yanına büyükçe bir bavul hazırlayıp aldı.

B) Bebeği uyandırmamak için odaya sessizce girdi, odadan eşyalarını aldı ve çıktı.

C) Beni Ankara soğuğunda bir saat beklettiğine inanamıyorum.

D) Dikkat edin, büyük insanların hayatta her zaman büyük hedefleri olmuştur.

2. Aralarında az bir anlam farkı bulunan sözcüklere "yakın anlamlı" sözcükler denir.

Buna göre;

I. Artık benden kimseye fayda gelmez.

II. Sadece sen varsın benim için.

III. Tek gerçek sevgi, anne sevgisidir.

IV. Bundan sonra ne yaparım, bilemiyorum.

dizelerinde altı çizili sözcüklerden hangileri anlamca birbirine yakındır?

A) II ve III B) II ve IV

C) I ve IV D) I ve III

3.

Yazılışları aynı, anlamları tamamen farklı olan kelimelere "eş sesli" sözcükler denir.

Düşlerimdeki sensin, içimin yangınına gözyaşım fayda etmiyor.

Gideceğim bütün yollar sana çıkıyor.

Gel beraber alalım nefesimizi sevdiğim, sensiz boğazımdan geçmiyor.

Yukarıdaki şiirde geçen sözcüklerden kaç tanesi eş seslidir?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yerine anlamdaşı kullanılamaz?

A) Kara haber tez duyulur, derdi anneannem.

B) Deprem anında ve sonrasında yapılması gerekenleri herkes bilmeli.

C) Bu işin ehemmiyetini anlayamıyor bir türlü.

D) Sağlığımıza dikkat etmeli ve sağlıklı kalabilmek için düzenli spor yapmalıyız.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmamıştır?

A) Tam seni buldum derken tekrar kaybettim.

B) Samet, tezinde medeni toplumlarla ilkel toplumların refah seviyesini araştırmış.

C) Sınavda ilk önce sözel bölümü sonra sayısal bölümü çözünüz.

D) Onun nasihatlerini her zaman dinler, öğütlerini kulak ardı etmezdi.

İSEM YAYINCILIK

6. Soyut kavramları kolay anlaşılır hâle getirmek amacıyla somut anlamlı sözcüklerden yararlanmaya "somutlama" denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde somutlamaya örnek yoktur?

A) O, hayallerime balta vurdu.

B) Ah deli gönül, uslanmıyor işte!

C) Ayrılık da sevdaya dâhildir.

D) Felek, tüm gerçekleri yüzüme çarptı.

7.
- İçime düşen şüphe, beni bütün gece uyutmadı.
- Kainatın bütün altınlarını önüme dökseler, seni kimseyle değişmem.
- Özlem, tam bir görev insanıydı.
- Onun şiirlerinde sade bir anlatım söz konusudur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden herhangi birinin yerine kullanılamaz?

A) duru B) evren

C) kuşku D) vazife

8.
- Ünlü yazar, imza gününe asistanıyla katıldı.
- Elinde argümanın olmadan konuşmamalısın.
- Hayat, insana her zaman bir alternatif sunar.
- Çocuğun analitik zekâsı çok yüksek.

İlayda, bu cümlelerdeki altı çizili yabancı sözcükler yerine Türkçe karşılıklarını kullanacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu sözcüklerden herhangi birinin yerine kullanılamaz?

A) deneyimsiz B) çözümleyici

C) seçenek D) kanıt

9. I. Türkan Şoray'ın gamzesindeki beni ona çok yakışıyor.

II. Oltanın ucuna beni takıp saatlerce bekledik.

Bu sözcüklerdeki anlam ilişkisini aşağıdaki sözcüklerden hangisi taşımamaktadır?

A) Yazar, eserlerinde arı bir dil kullanmış.

B) Her işin başında, o var.

C) Sözünü tutmadığı için Ayşe'ye çok kızdım.

D) Her yaz Ölüdeniz'e dalmaya gider.

İSEM YAYINCILIK

10. Aşağıdaki bulmacada verilen kelimelerin hepsi “A” harfi ile başlamaktadır. Boşlukları, verilen resimlerden yararlanarak doldurunuz. “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7” numaralı kutulardaki harfleri bir araya getirdiğinizde bir kelime bulacaksınız.

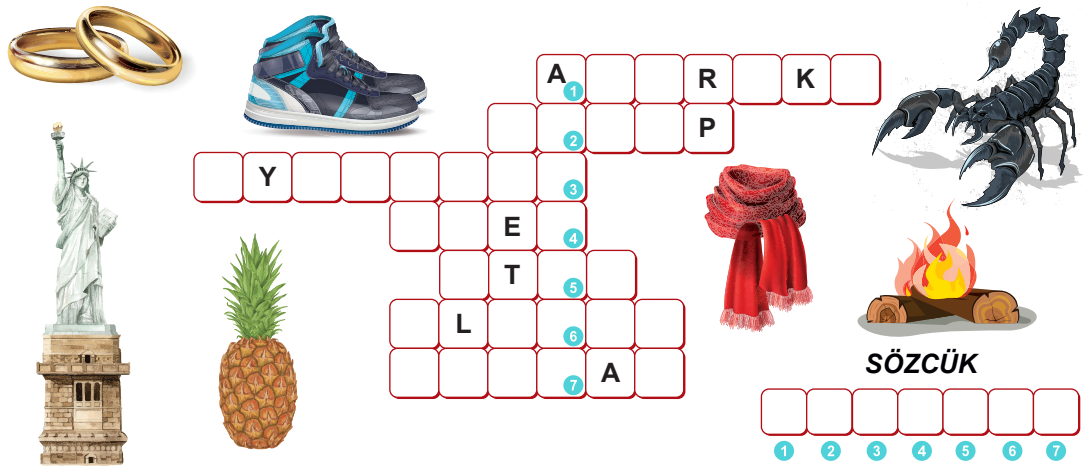

Numaralı yerlerden çıkan sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İçinde bulunduğu kabın biçimini alan

B) Uyumlu olmayan, ahenksiz

C) İnsan eliyle yapılmış, üretilmiş, yapma, suni

D) Yöntem ve ilkelere göre kurulmuş olan durum

11.

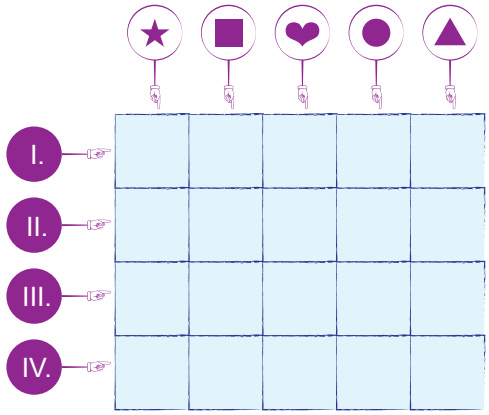

I. Yağmur, nişan merasimi sonrasında arkadaşlarıyla dışarı çıktı. (Eş anlam)

II. Bu soruları daha fazla yanıtlamak istemiyorum. (Zıt anlam)

III. Dilini geliştirmek için her yaz yurt dışına çıkıyor. (Eş anlam)

IV. Avokadonun ham hâli çok sert oluyor. (Zıt anlam)

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin yay ayraç içinde istenen karşılıklarını bulunuz ve yukarıdaki bulmacaya soldan sağa doğru yerleştiriniz.

Buna göre bulmacanın “❤” sütununda yer alan harfler aşağıdakilerden hangisidir?

A)

T
C
L
O

B)

Ö
E
İ
L

C)

R
V
S
G

D)

E
A
A
U

12. Kelimenin bir türün tamamını karşılayacak şekilde kullanılmasına genel anlamlı sözcük, o türün yalnızca bir özelliğini karşılayacak şekilde kullanılmasına özel anlamlı sözcük denir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde "bilgisayar" kelimesi genel anlamda kullanılmıştır?

A) Bilgisayarıma format attırmam gerekiyor.

B) Günümüzde bilgisayar önemli bir depolama aracıdır.

C) Bu bilgisayarın içinde şirketin gizli belgeleri var.

D) Okuldaki tüm bilgisayarları topladık.

13.

Sevgi

Toplantıda soğuk havalar esiyordu.

Batuhan

Bugün son dersimiz Türkçeydi.

Meltem

Onur sınavda üç yanlışım çıktı diye yalan söyledi.

Barın

İstanbul'a geleli aşağı yukarı beş yıl oldu.

Beş duyu organımızdan herhangi biriyle algılayamadığımız ancak akıl ve sezgi yoluyla kavrayabildiğimiz kelimelere "soyut anlamlı kelimeler" denir.

Bir sözcüğün bilim, sanat, spor ya da meslek alanına özgü kavramları karşılayan sözcüklere "terim anlam" denir.

Anlamdaş gibi göründüğü hâlde birbirinin yerini tutmayan kelimelere "yakın anlamlı kelimeler" denir.

Tam bir karşıtlık ifade eden kelimelere "zıt anlamlı kelimeler" denir.

Yukarıda açıklamaları verilen konulara, hangi öğrenci yanlış bir örnek vermiştir?

A)

Sevgi

B)

Batuhan

C)

Meltem

D)

Barın

14.

Duru, Naz, Defne, Gülsu kardeşler, yeni taşındıkları evde oda paylaşımı yapacaklardır ancak bu konuda ortak bir karara varamazlar. Dört kardeş de deniz manzaralı odaya yerleşmek istemektedir. Cümle içinde soyut anlamlı kelime kullanan iki kardeş deniz manzaralı odayı paylaşacaktır.

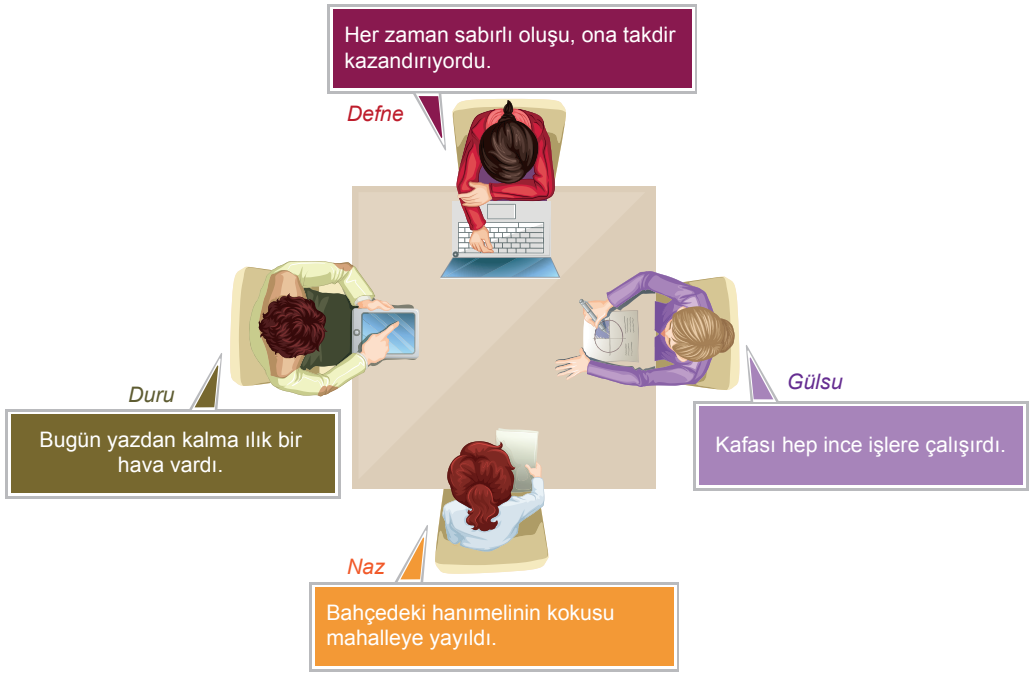

Buna göre hangi kardeşler deniz manzaralı odada kalacaktır?

A) Duru ve Gülsu
B) Defne ve Naz
C) Duru ve Naz
D) Defne ve Gülsu

Video Anlatım

1. XX. yüzyıl edebiyatının en büyük isimlerinden biri olan George Orwell, her yapıtında kendi evrenini yeniden kurarak okurlara benzersiz bir bakış açısı sunar.

Bu metindeki altı çizili söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sürekli değişim hâlinde olmak

B) Benzer şeyler yaparak başarıya ulaşmak

C) Düşündüklerini zihninde canlandırmak

D) Kurduğu dünyayı okurlarına dikte etmek

2. Ritter'e göre varoluşçuluk; temelini yitirmiş, tarihe güvenini kaybetmiş, toplumda yabancılaşmış, mutsuz, huzursuz insan varlığını dile getiren bir felsefedir. Bu felsefe daha çok, toplum içinde yaşayan bireyin tehdit altında olduğu, günümüzle gelenek arasındaki bağlantının koptuğu, insanın manasız bir varlık hâline geldiği, kendi kendini yitirmek tehlikesinin baş gösterdiği yerden ortaya çıkar.

Bu metinde altı çizili "temelini yitirmek" söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Geçmişe yaslanmış

B) Medeniyetten uzak kalmış

C) Her şeyi yok sayan

D) Köklerinden kopmuş

3. Ali'yle mektuplaşmamızın ardından bir daha irtibatımızı kaybetmedik. Pullu zarflar devrinde, yılda en az bir kez yazışıyorduk; sonra elektronik postanın icadıyla birlikte yazışma ritmimiz hissedilir ölçüde hızlandı. Şimdi bilgisayarlarımızın arasındaki mesaj trafiğinin haftalarca kesildiği bir dönem yok. Ali'nin hayata karşı karakterli duruşu, bilgi birikimi beni hep etkiliyor. Bazen birimizin okuduğu ve diğerinin de görmesini istediği bir makalenin eklendiği çok kısa mesajlar söz konusu oluyor. Tek kelimelik mesajlar: "büyüleyici" veya "kaygı verici" ya da sadece "dostlukla"; imza da her zaman tek bir harfle, adımızın ortak baş harfi olan "A" ile atılıyor.

Bu metinde altı çizili söz grubuyla yazar aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

A) Görevini yapacak gücü olan

B) Düşünüş ve hareketlerinde tutarlı olan

C) Her zaman bildiklerini önemseyen

D) Yaşam enerjisiyle dolup taşan

4. Başarılı olmak için öz disipline, öz düzenlemeye sahip olmak gerekir. Çok çalışmak, emek vermek ve bunu sürekli yapmak önemlidir. Ben de bunun için her gün kendimi, "Acaba bugün, dünün üzerine çıkabilecek miyim, kendi sınırlarımı aşmak için neler yapmalıyım?" diye sorgularım.

Bu metinde "kendi sınırlarımı aşmak" söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Olduğu yerde saymak

B) Daima kendi çıkarlarını kollamak

C) Gelişime açık olmak

D) Kendi kendini harap etmek

İSEM YAYINCILIK

5. Teyzemle otururken birden telefon çaldı. Arayan teyzemin çocukluk arkadaşıydı. Uzun yoldan geleceklerini ve bizde birkaç gün kalıp kalamayacaklarını soruyorlardı. Teyzemin yüzü asılsa da telefondaki arkadaşına hiçbir şey sezdirmezdi. Bilirdim teyzemi, emrivaki yapılmasından hiç hoşlanmazdı ama bir şey de diyemedi. Kalktı, evi temizlemeye başladı.

Bu metinde altı çizili "emrivaki yapmak" söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Planlı bir davranış sergilemek

B) Oldubittiye getirmek

C) Emir vermek

D) Bir şeyi geçiştirmek

6. Sokrates -hiç şüphesiz- Eflatun'dan çok daha yaratıcıydı. Kalıpları kıran, buzları eriten, herkesin alışık olduğu düşünüşten başka türlüsünü getiren herhâlde Sokrates'ti. Bu filozof üstüne bildiklerimiz o zaman için az sayılmaz. Ama onları hiç bilmesek bile Eflatun gibi değerli bir yazarın düşünülebildiği en değerli şeyleri kendisine mal ettiği insanın, zamanında gençler üzerinde ne türlü bir etkisi olduğunu, böyle bir etkisi olabilmesi için de ne yaman bir kafası olduğunu düşünün!

Bu metinde altı çizili söz grubu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Güçlü, etkileyici, alışılmışın dışında olan

B) Düşünce akımı başlatan

C) Her şeye kafa yoran

D) Lafını kimseden esirgemeyen

7. Kâğıt üzerindeki yazışmalarımızın izlerini sakladık; aldığım mektupların hepsi duruyor ama kendi gönderdiğim mektuplarda bu kadar titiz davranamadım, postaya vermeden önce fotokopisini çektirmediklerim oldu. Elektronik postaların saklanması ise biraz daha keyfekeder oluyor. İlke olarak aslında tüm yazışmalar saklanıyor ama işin aslı bilgisayarlarımdan biri ne zaman ruhunu teslim etse ve ne zaman elektronik posta kullanıcımı değiştirmek zorunda kalsam birçok belge uçup gitti. Ama bu durum beni sıkıntıya sokmuyor. Bir Antik Çağ tarihçisi olarak sürekli parçalar, kalıntılar üzerinde çalışmak zorunda kalmadım mı? Bununla kıyaslanınca kendi geçmişimi yeniden oluşturmak için elimin altında bulunan malzeme gerek sakladığım belgeler gerekse kişisel anılarım bakımından işitilmemiş bir zenginliğe sahip. Benim dramım bundan değil, iç dünyamı herkese açık yazılarımdan, sanki onların değerini azaltacakmış gibi uzak tutan o zihinsel sakatlıktan kaynaklanıyor.

Bu metindeki altı çizili söz gruplarıyla ilgili hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

A) Özenli davranmayan

B) Pek üzerinde durulmayan, önem verilmeyen

C) Köklerini unutan, yok sayan

D) Sağlıklı düşünememek, kavrayamamak

8. Yazarın herkesten farklı bir bakış açısı var. O en karmaşık olayları bile tereyağdan kıl çeker gibi hallediyor, hiçbir konuda zorlanmıyordu. Onun için zor denecek bir olay yoktu. Her şeyi basite indirgiyor ve çözüveriyordu.

Bu metinde "basite indirgemek" söz grubuyla yazar, aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

A) Gereksiz ayrıntılara takılan

B) Yapılması, anlaşılması kolay hâle getirmek

C) Her zaman rastlanmayan bir özelliğe sahip olan

D) Karışık ve gösterişli olan

İSEM YAYINCILIK

9. Bazı insanlar inadına gelişime kapalıdır. Yeniliklerden bahsetsen "Aman, buna ne gerek var!" diye lafı ağzına tıkarlar insanın. Oysaki hayata çok yönlü bakmak insanı ne kadar geliştirir, mutlu eder.

Bu metinde altı çizili söz grubuyla yazar aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

A) Pozitif düşünmek

B) Her şeye olumlu yaklaşmak

C) Yaşama karşı temkinli olmak

D) Bakış açısını genişletmek

10. Oğuz Atay'ın yazdığı "Tehlikeli Oyunlar" kitabı; kişinin iç savaşını anlatan, kendini dönüştürmesini hayatî bir sorun olarak algılamaya çağıran, çarpıcı ve sarsıcı bir roman. Romanın başkişisi Hikmet Benol, toplumdaki yoğun kargaşanın temelinde yatan gerçekliği araştırırken gerçeklerle içtenlikle ilgilenmenin toplumu yönetenlerce tehlikeli görüldüğünü seziyor ve "oyun oynuyormuş gibi" ilgilenmenin ve yaşamanın yollarını araştırıyor. Yazarın bu kitabı, çağını aşmış ve günümüzde de değerini yitirmemiştir.

Bu metindeki altı çizili söz grubuyla yazarın hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

A) Etkileyicilik

B) Tutarlılık

C) Kalıcılık

D) Özgünlük

11. İlk olarak 45 müzisyenin ortak akılla fikir yürüterek hayata geçirdikleri "Doğa İçin Çal" projesi ikinci aşamasında 91 müzisyen, üçüncü aşamasında ise 106 müzisyenin bir araya gelmesiyle büyüyerek devam etti. İlgiyle takip edilen çalışma, birçok öğretmen tarafından müzik derslerinde öğrencilere dinletiliyor ve ödev konusu olarak veriliyor. Böylelikle proje, okullarda doğa için farkındalık çalışmalarında yol gösterici oldu.

Bu metinde "ortak akılla fikir yürütmek" söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özgür düşünce ortamının sağlanması

B) Ortak değerlere sahip kişilerin bir araya gelmesi

C) Karşılıklı düşünce alışverişi içinde olmak

D) Akıllı insanların düşünce güçlerini birleştirmesi

12. Hayatta başarılı olmak demek sadece işinde başarılı olmak demek değildir. İnsan ilişkilerinde de başarılı olmak demektir. İşinde ne kadar harika olursan ol eğer insanlarla iyi bir iletişim kuramıyorsan hiçbir yere varamazsın. Bunun için de ilişkilerinde ayrıştırıcı değil birleştirici olmalısın. Kendini geliştirmek istiyorsan insanlarla iletişimine çok dikkat etmeli, empati yeteneğini geliştirmelisin.

Bu metinde "ilişkilerinde ayrıştırıcı değil birleştirici olmak" sözüyle vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanların farklı özelliklerini görmezden gelmek

B) İnsanlarla etkileşimi sınırlı tutmak

C) İlişkileri kendine göre yönetmek, birleştirmek

D) Farklı dünya anlayışlarına saygı göstermek ve bunları bütünleştirmek

İSEM YAYINCILIK

13. Büyük düşünürlerin şu ya da bu düşüncesini pantolon lastiği gibi çekip kendine mal eden ideolojiler elbet yazarı da rahat bırakmayacaktı. Çok şey söylemiş olmanın zaman zaman çelişkili şeyler söylemek gibi bir sakıncası olduğunu da biliyordu yazarımız. Ancak kendisiyle çelişkiye düşmek yazarın düşünüş çizgisinin ana niteliğiydi. Bu nedenle yazarın da karanlık bir dönemi olduğunu söylersek yanlış söylemiş olmayız.

Metinde geçen "karanlık bir dönemi olmak" söz grubuyla asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yazarın kötü bir dönemden geçtiği

B) Yazarın kimse tarafından anlaşılmadığı bir dönemi olduğu

C) Yazarın bilinmeyen bir dönemi olduğu

D) Yazarın kendince önlem aldığı bir dönemi olduğu

14. Simone Weil "Kaba kuvvetle ilişkiye maruz bırakılan her şey alçalır. Darbeyi indiren de darbeyi yiyen de aynı kirlenmeyi yaşar." der eserinde. Simone Weil'in cümlesinden de anlaşılacağı üzere okuyucuya vermek istediği mesajı hep dolambaçlı yoldan anlatır, okuyucu tarafından anlaşılmak ister.

Bu metinde altı çizili olarak verilen "dolambaçlı yoldan anlatmak" söz öbeğiyle yazarın anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Söylemek istediğini direkt söylemeyen

B) Yoruma açık olmayan

C) Okuyucunun aynı şeyi düşünmesini isteyen

D) Okuyucuyla arasına bir set çeken

15. Her bayram sabah erkenden kalkar, dedemin evinin yolunu tutardık. Dedemi görmek bana huzur verirdi. "Nerede o eski bayramlar." dedikleri bayramları dedemle yaşardım. Dedem, çok bilgili ve kültürlü bir adamdı. Anlattıklarıyla âdeta tarihin tozlu sayfalarında gezmiş gibi hissederdim. Ne güzel sohbetti o sohbetler…

Bu cümledeki altı çizili söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dedesine duyduğu özlem

B) Geçmişe çıkılan yolculuk

C) Eski kitapları incelemek

D) Tarihin değerini anlamak

16. Dünya üzerindeki tüm diller birbirinden etkilenerek varlığını sürdürür. Türkçe de kırk kapının ipini çekmiş bir dildir. Günlük hayatımızda kullandığımız sözcükleri incelediğimizde bu durumu net bir şekilde görürüz.

Bu metinde altı çizili söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkçenin yabancı dillerin etkisinde kalması

B) Yabancı kelimelerin dile zararı

C) Dilimizin birçok yabancı kelime barındırması

D) Dünya dillerinin gelişimi

İSEM YAYINCILIK

Video Anlatım

1. Dilimizde "gönül" kelimesiyle kurulmuş birçok deyim vardır. Bir kimsenin sevgisini kazanmak anlamında … (I)… deyimi; birini incitmek, gücendirmek anlamında … (II)… deyimi; geçici ilgi ve sevgi göstermek anlamında …(III)… deyimini kullanırız.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen deyimler getirilmelidir?

A) I. gönlünü çelmek
II. gönül kırmak
III. gönül eğlendirmek

B) I. gönül vermek
II. gönül almak
III. gönül kırmak

C) I. gönlü geçmek
II. gönül yarası
III. gönlünü kaptırmak

D) I. gönlünü çelmek
II. gönül vermek
III. gönül eğlendirmek

2. Dün bizim alt sokakta kaza oldu. Araba paramparçaydı. İçinde iki kişi vardı. Az yara almışlardı. O arabanın içinden sağ çıkmaları büyük şanstı.

Bu metni anlamca özetleyen deyim, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Can kaygısına düşmek

B) Ucuz atlatmak

C) Cana gelecek zarar, mala gelsin.

D) Sakınılan göze çöp batar.

3.

	Deyim	Anlamı
I.	Kulak misafiri olmak	Yanındaki konuşmaları dikkatli dinlemek
II.	Adı üstünde	Apaçık belli olmak
III.	Hâlden anlamak	Bir kimsenin durumunu göz önünde bulundurmak
IV.	Işık tutmak	Bir konuda yol göstermek

Numaralanmış deyimlerden hangisinin anlamı yanlış verilmiştir?

A) IV B) III C) II D) I

4. "Göz" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim içinde kullanılmamıştır?**

A) Bu gerçekleri göz ardı edemezsiniz.

B) Annem, askerden oğlu gelen komşumuza gözün aydına gitti.

C) Üzülme, bugünlerde göz açıp kapayıncaya kadar geçecek.

D) Doktor, küçük çocuğun gözüne damlayı sıkıp gözünü yum, dedi.

5. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde atasözünün ana fikri yay ayraç içinde yanlış gösterilmiştir?

A) Abanın kadri yağmurda bilinir. (Gerçek değerinin anlaşılması)

B) Baş başa vermeyince taş yerinden kalkmaz. (İş birliğinin önemi)

C) Kara gün kararıp kalmaz. (Sıkıntılı günlerin beklendiği)

D) Bir musibet bin nasihatten iyidir. (Başına gelen yıkımdan ders çıkarma)

6. Aşağıdaki atasözlerinin hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

A) Çok yaşayan bilmez, çok gezen bilir.

B) Bir çöplükte iki horoz ötmez.

C) Bugünün işini yarına bırakma.

D) Dost ile ye, iç; alışveriş etme.

İSEM YAYINCILIK

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim açıklamasıyla birlikte verilmiştir?**

A) Bırakın da kadıncağız acısını yaşasın.

B) Ben dar gelirli bir ailenin çocuğuyum.

C) Memleketimi o kadar çok özledim ki burnumda tütüyor.

D) Yapacak bir şey yok, kaderine küs.

8. I. Adam canından bezmiş bir hâlde eve gitti.

II. Bu acıya can dayanır mı?

III. Bu son olay, canına tak ettirdi.

IV. Zaten canım burnumda, bir de sen üstüme gelme.

Numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili deyimlerden hangi ikisi yakın anlamlıdır?

A) I ve II B) II ve III

C) III ve IV D) I ve III

9. Atasözleri kalıplaşmış sözlerdir. Bu nedenle sözcüklerin yerleri değiştirilemez, yerine eş anlamlıları dâhi getirilemez.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

A) Akıl akıldan üstündür.

B) Ak akçe kötü gün içindir.

C) Alet işler, el övünür.

D) Acı patlıcanı kırağı çalmaz.

10.
- Bir işte bilgisiz ve deneyimsiz olmak
- Sevgi gösterip onun koruyuculuğunu almak
- Zekâ, bilgi bakımından söz konusu kimseden üstün olmak

Aşağıdaki deyimlerden hangisi bu anlamlardan biriyle eşleştirilemez?

A) Burnundan kıl aldırmamak

B) Acemilik çekmek

C) Cebinden çıkarmak

D) Bağrına basmak

11. Atasözleri; uzun gözlem ve yaşantılar sonucu oluşmuş, bilgi ve öğüt veren kalıplaşmış sözlerdir. (I) Bazı atasözleri, gelenek ve kültüre dair bilgiler ortaya koyar. (II) Bazıları tabiat olaylarını sürekli izleyerek nasıl oluştuklarına dair etkilerini anlatır. (III) Bazıları ise toplumun aksayan yönlerini ortaya koyduğu yergi sözleridir. (IV) Kimi atasözleri de her ne kadar gerçek bir deneyimi ifade etse de kullanılan sözcükler mecazlı anlatımın örneğidir.

Bu metinde numaralanmış cümlelerdeki açıklamalara aşağıdaki atasözlerinden hangisi örnek olarak gösterilemez?

A) Balık baştan kokar.

B) Bugünün işini yarına bırakma.

C) Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.

D) Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.

12.
- Kime niyet kime kısmet
- Kapısını aşındırmak
- Sudan çıkmış balığa dönmek

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki deyimlerden herhangi birinin açıklamasına yer verilmemiştir?

A) Genç, o kadar azimliydi ki amcasının yanına gide gele işini gördürdü.

B) Dil öğrenmek için yurt dışına giden Zeynep, ilk zamanlar gittiği yere alışmakta zorluk çekmiş.

C) Sen bu şirketi kalkındırmak için onca cefa çek, gelsin kaymağını başkası yesin.

D) İşine o kadar çok değer veriyor ki gecesini gündüzüne katıp çalışıyor.

13. Sevgi, küçüklüğünden beri modaya ilgi duymaktadır. Bez bebeklerini hiçbir zaman aldıkları kıyafetlerle bırakmamış, türlü türlü kumaşları bir araya getirerek onlara yeni elbiseler tasarlamış, bunları da terzi olan annesine diktirmiştir. Belki de bu moda merakı annesinin diktiği kıyafetlerin gösterişli olmasından geliyordu.

Yukarıdaki metinde verilen durumu açıklayan atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla.

B) Körle yatan şaşı kalkar.

C) Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur.

D) Ne ekersen onu biçersin.

İSEM YAYINCILIK